

Suvestinė redakcija nuo 2013-05-01 iki 2016-04-30

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [111-4057](#), i. k. 1052250ISAK000V-687

Nauja redakcija nuo 2013-05-01:

Nr. [V-904](#), 2012-09-26, Žin. 2012, Nr. 114-5786 (2012-10-02), i. k. 1122250ISAK000V-904

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS
TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2005 m. rugsėjo 7 d. Nr. V-687
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [11-239](#); 2011, Nr. [91-4317](#)) 6 straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos taisykles (pridedama).

2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal administravimo sritį.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ŽILVINAS PADAIGA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2005 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-687
(Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro
2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymo Nr. V-904
redakcija)

JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato I–V pavojingumo kategorijų uždarųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių (toliau – šaltiniai) fizinės saugos reikalavimus.

2. Šios Taisyklės privalomos Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės arba Europos ekonominės erdvės valstybės (toliau – valstybė narė) piliečiams, kitiems fiziniams asmenims, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims arba kitoje valstybėje narėje įsteigtiems juridiniams asmenims, kitoms organizacijoms ar jų filialams, taip pat kitos užsienio valstybės juridinių asmenų ar kitų organizacijų filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje (toliau – Asmenys), turintiems licenciją ar laikinąjį leidimą gaminti, naudoti, saugoti ir (ar) vežti šaltinius (toliau – licencija ar laikinasis leidimas) ir projektuojantiems patalpas, kuriose planuojama verstis veikla su šaltiniais.

3. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai privalo užtikrinti tinkamą šaltinių fizinės saugos sistemos įrengimą ir funkcionavimą.

4. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

administracinės fizinės saugos užtikrinimo priemonės (toliau – **administracinės priemonės**) – tai veiksmai, užtikrinantys šaltinių fizinę saugą;

fizinė kontrolė – matuojant šaltinių skleidžiamos spinduliuotės dozės galią arba vizualus nustatymas, ar šaltiniai yra savo vietoje;

fizinė sauga – visuma teisinių, organizacinių ir techninių priemonių bei veiklą su šaltiniais vykdančių Asmenų ir (ar) jų darbuotojų kompetencijų, kurių tikslas – užtikrinti šaltinių apsaugą nuo neteisėto jų užvaldymo ar pagrobimo, apsaugoti šaltinius nuo veiksmų, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai keltų riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės, taip pat užtikrinti šių veiksmų prevenciją;

fizinės saugos kultūra – organizacijos veiklos ypatybės, charakteristikos bei žmonių elgesys, užtikrinantys, kad šaltinių saugumo problemoms bus skiriamas jų svarbą atitinkantis dėmesys;

inventorizacija – šaltinių nustatymas pagal jų numerius ir kitus ženklavimo rekvizitus;

numatoma grėsmė – kiekybinės ir kokybinės licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojų bei kitų žmonių, kurie gali bandyti atsitiktinai ar neteisėtai patekti prie šaltinių, juos pavogti, organizuoti sabotažą, neteisėtai panaudoti arba perduoti juos Asmenims, neturintiems licencijos ar laikinojo leidimo, savybės ir charakteristikos (motyvacija, ketinimai ir pajėgumai);

sabotažas – bet koks tyčinis veiksmas šaltinių atžvilgiu, kuris tiesiogiai arba netiesiogiai gali sukelti pavojų žmonių sveikatai ir saugumui;

techninės fizinės saugos užtikrinimo priemonės (toliau – **techninės priemonės**) – tai technologiniai įrenginiai, užtikrinantys patekimo prie šaltinių kontrolę, neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimą, greitą ir patikimą informacijos perdavimą bei jos įvertinimą, ir fiziniai

barjerai, apsaugantys šaltinius nuo pašalinių žmonių atsitiktinio ar neteisėto patekimo prie šaltinių, jų vagystės ar sabotažo.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme (Žin., 1999, Nr. [11-239](#)), Veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais licencijavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 653 (Žin., 1999, Nr. [47-1485](#); 2011, Nr. [142-6664](#)), ir kituose radiacinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

II. FIZINĖS SAUGOS SISTEMOS REIKALAVIMAI

5. Fizinės saugos sistema turi būti projektuojama ir diegiama atsižvelgiant į:

5.1. turimų ar planuojamų įsigyti šaltinių pavojingumo kategoriją, nustatomą vadovaujantis Radiacinės saugos centro direktoriaus 2004 m. spalio 11 d. įsakymu Nr. 46 „Dėl Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių pavojingumo kategorijų ir jų nustatymo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [151-5518](#));

5.2. galimas grėsmes ir padarinius, galinčius atsirasti dėl neteisėtų licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojų (toliau – grėsmė iš vidaus) ir kitų žmonių veiksmy;

5.3. licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo atliktą numatomų grėsmių I–III pavojingumo kategorijos šaltiniams vertinimą pagal surinktą viešai prieinamą ar valstybės institucijų pateikiamą neįslaptintą informaciją apie esamas ar galimas grėsmes ir istorinius įvykius.

6. Projektuojant ir diegiant fizinės saugos sistemą turi būti naudojamos administracinės ir techninės priemonės. Administracinių ir techninių priemonių, atsižvelgiant į šaltinių pavojingumo kategoriją, santrauka pateikta Taisyklių 1 priede.

7. Siekiant užtikrinti šaltinių fizinę saugą, naudojamos šios administracinės priemonės:

7.1. darbuotojų pareigų ir atsakomybės nustatymas;

7.2. darbuotojų mokymas ir instruktavimas fizinės saugos klausimais;

7.3. darbuotojų darbo, atitinkančio fizinės saugos sistemos tikslus, organizavimas;

7.4. patekimo prie šaltinių kontrolė;

7.5. licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojų ir apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų ir (ar) saugos tarnybos) veiksmų nustatymas, gavus neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo įrangos signalą, atsitiktinio, neteisėto patekimo ar bandymo patekti prie šaltinių atveju;

7.6. raktų išdavimo kontrolė;

7.7. šaltinių stebėjimas vaizdo stebėjimo įranga;

7.8. šaltinių naudojimo ir judėjimo registravimas;

7.9. periodinė šaltinių fizinė kontrolė ir inventorizacija;

7.10. asmenų, atsakingų už I–III pavojingumo kategorijos šaltinių fizinę saugą, ir darbuotojų, vežančių I–III pavojingumo kategorijos šaltinius, tinkamumo patikrinimas;

7.11. stebėjimo, aptikimo bei ryšio priemonių testavimas ir techninė jų priežiūra;

7.12. fizinės saugos kultūros diegimas;

7.13. šaltinių fizinės saugos aprašo duomenų apsauga.

8. Siekiant užtikrinti šaltinių fizinę saugą, naudojamos šios techninės priemonės:

8.1. vaizdo stebėjimo įranga;

8.2. darbuotojų tapatybės nustatymo įrenginiai:

8.2.1. kodiniai mechanizmai;

8.2.2. elektroniniai raktai (kortelės);

8.2.3. biometriniai įrenginiai;

8.3. mechaniniai rakinimo mechanizmai;

8.4. ryšio priemonės;

8.5. neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo įranga;

8.6. fiziniai barjerai (sienos, grotos, rakinamos durys, jonizuojančiosios spinduliuotės ekranavimo savybėmis pasižymintys rakinami konteineriai ir kt.);

8.7. teritorijos bei patalpų apšvietimas ir kitos prevencinės priemonės.

III. BENDRIEJI I–III PAVOJINGUMO KATEGORIJŲ ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

9. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai privalo:

9.1. paskirti asmenį, atsakingą už šaltinių fizinę saugą, susipažinusį su šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiais teisės aktais ir fizinės saugos užtikrinimo priemonėmis. Asmeniu, atsakingu už šaltinių fizinę saugą, gali būti paskiriamas darbuotojas, atsakingas už radiacinę saugą, ar radiacinės saugos tarnybos vadovas. Kai veikloje naudojama daug šaltinių, gali būti paskirti keli už šaltinių fizinę saugą atsakingi asmenys aiškiai nustatant jų atsakomybę;

9.2. organizuoti asmens, atsakingo už fizinę saugą, ir šaltinius vežančio darbuotojo tinkamumo patikrinimą Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo nustatyta tvarka;

9.3. paskirti fizinės saugos sistemos funkcionavimui užtikrinti ar jai pagerinti reikalingus darbuotojus, supažindinti juos su šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiais teisės aktais ir fizinės saugos užtikrinimo priemonėmis bei instruktuoti fizinės saugos klausimais. Instruktavimas fizinės saugos klausimais turi būti vykdomas ne rečiau kaip kartą per metus;

9.4. sudaryti šaltinių fizinės saugos aprašą, peržiūrėti jį ne rečiau kaip kartą per metus ir prireikus atnaujinti. Šaltinių fizinės saugos apraše turi būti:

9.4.1. šaltinių apibūdinimas (radionuklidai, spinduliuotės rūšis, fizinė forma, pavojingumo kategorija ir šaltinių naudojimo apibūdinimas);

9.4.2. aplinkos, įstaigos teritorijos, pastato ir patalpos, kurioje naudojami ir saugomi šaltiniai, aprašymas. Prie aprašymo turi būti pridėti aprašytos teritorijos, pastatų ir patalpų planai, kuriuose būtų nurodyti galimi patekimo į teritoriją, pastatą ar patalpas keliai;

9.4.3. konkretaus pastato ar patalpų fizinės saugos sistemos tikslai ir uždaviniai, nustatyti atsižvelgiant į šiame pastate ar patalpose esančių šaltinių pavojingumo kategoriją bei norimą sumažinti grėsmę (šaltinio vagystę, sabotazą ar neteisėtą panaudojimą);

9.4.4. kontroliuojamosios zonos aprašymas;

9.4.5. licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo ir apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų ir (ar) saugos tarnybos) veiksmų, užtikrinant šaltinių fizinę saugą, ir jų atsakomybės aprašymas;

9.4.6. naudojamos techninės priemonės;

9.4.7. naudojamos administracinės priemonės;

9.4.8. veiksmų bei papildomų fizinės saugos užtikrinimo priemonių, kurios būtų naudojamos gresiančio pavojaus atveju, aprašymas;

9.4.9. galimų padarinių likvidavimo ir sušvelninimo priemonės;

9.4.10. šaltinių fizinę saugą reglamentuojančių teisės aktų sąrašas;

9.5. užtikrinti, kad pašaliniais asmenimis nebūtų prieinami šaltinių fizinės saugos aprašo duomenys;

9.6. nustatyti stebėjimo, aptikimo ir ryšio priemonių testavimo tvarką ir periodiškumą. Užtikrinti, kad būtų naudojamos tik techniškai tvarkingos stebėjimo, aptikimo ir ryšio priemonės;

9.7. teisės aktų nustatyta tvarka inventorizuoti šaltinius.

10. Gresiančio pavojaus atveju licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo:

10.1. grąžinti kilnojamuosius šaltinius į saugyklą;

10.2. taikyti papildomas fizinės saugos užtikrinimo priemones, padėsiančias tinkamai apsaugoti šaltinius visą parą;

10.3. nedelsdamas informuoti licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiąją instituciją ir kitas valstybės institucijas pagal kompetenciją apie gresiantį pavojų bei taikyti radiologinių incidentų ir avarijų prevencijos ir padarinių likvidavimo plane numatytas priemones;

10.4. kartu su licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiąją institucija ir kitų valstybės institucijų pagal kompetenciją atstovais, esant poreikiui, papildomai įvertinti fizinės ir

radiacinės saugos užtikrinimo priemonės;

10.5. įsitikinti, kad fizinės saugos sistema tinkamai funkcionuoja, yra pakankamai priemonių galimiems padariniams likviduoti ar sušvelninti ir darbuotojai žino, kaip elgtis radiologinių incidentų ar avarijų atvejais.

11. Tais atvejais, kai šaltiniai naudojami lauko sąlygomis ir nėra galimybės jų fizinę saugą užtikrinti fiziniiais barjeriais, būtina naudoti papildomas administracines ir technines priemones (pavyzdžiui, dirbti su šaltiniais paskirti kelis darbuotojus, kurie būtų tinkamai parengti nuolat stebėti ir vertinti aplinką, reaguoti į bandymą neteisėtai patekti prie šaltinių, informacijai perduoti naudoti patikimas ryšio priemones ir kt.). Šios priemonės turi būti nurodytos šaltinių fizinės saugos apraše.

12. Šaltinių laikinojo saugojimo vietos (saugyklos) turi būti įrengiamos atsižvelgiant į įvertintą grėsmę ir atitikti šiose Taisyklėse šaltinių pavojingumo kategorijai nustatytus fizinės saugos reikalavimus.

13. Jeigu vienoje vietoje yra skirtingų pavojingumo kategorijų šaltinių, fizinės saugos užtikrinimo priemonės turi būti naudojamos atsižvelgiant į bendrą visų šaltinių pavojingumo kategoriją, kuri apskaičiuojama sumuojant šių šaltinių aktyvumo bei pavojingumo kriterijaus santykį Radiacinės saugos centro direktoriaus 2004 m. spalio 11 d. įsakyme Nr. 46 nustatyta tvarka.

14. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo užtikrinti, kad:

14.1. šaltiniai būtų naudojami tik kontroliuojamojoje zonoje;

14.2. kontroliuojamoji zona būtų apsaugota nuo atsitiktinio ar neteisėto patekimo ir patekimas į šią zoną būtų kontroliuojamas;

14.3. šaltiniai būtų nuolat kontroliuojami naudojant administracines priemones;

14.4. su šaltiniais dirbtų tik tokią teisę turintys darbuotojai;

14.5. šaltiniai būtų saugomi saugyklose:

14.5.1. į kurias patekti gali tik tokią teisę turintys darbuotojai. Įėjimas į saugyklas turi būti kontroliuojamas, patalpos rakinamos, įrengta neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo įranga turi pranešti apie atsitiktinį, neteisėtą patekimą ar bandymą patekti į saugyklą ar šaltinių vagystę;

14.5.2. kurios turi būti be langų ar kitokių ertmių, per kurias galima patekti į saugyklą, išskyrus duris;

14.5.3. kuriose šaltiniams saugoti įrengti stacionarūs rakinami seifai, konteineriai, šuliniai ar kiti įrenginiai;

14.6. šaltinių saugumui užtikrinti būtų įrengiami nedegūs ir mechaniniam poveikiui atsparūs fiziniai barjerai bei rakinimo mechanizmai;

14.7. reaguojant į šaltinių pametimo faktą, vagystę, sabotažą ar neteisėtą šaltinių panaudojimą, licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojų, apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų ir (ar) saugos tarnybos) ir policijos veiksmai būtų derinami su licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiąja institucija, siekiant sumažinti galimų padarinius.

15. Veždamas šaltinius licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo:

15.1. parengti šaltinių vežimo fizinės saugos aprašą, jį peržiūrėti ne rečiau kaip kartą per metus ir prireikus atnaujinti. Šaltinių vežimo fizinės saugos apraše turi būti pateikti šie pagrindiniai duomenys:

15.1.1. Taisyklių 9.4.1, 9.4.5–9.4.8 punktuose nurodyta informacija;

15.1.2. šaltinių judėjimo sekimo tvarkos ir priemonių aprašymas;

15.2. užtikrinti transporto priemonės ir apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų ir (ar) saugos tarnybos) mobilumą ryšį;

15.3. informuoti šaltinių gavėją apie planuojamą šaltinių pristatymo laiką, o tuo atveju, jeigu dėl atsiradusių nenumatytų aplinkybių šaltinių neįmanoma pristatyti suplanuotu laiku, teikti šaltinių gavėjui patikslintą informaciją apie tai;

15.4. šaltinius vežti uždaromose, rakinamose pakuotėse ir rakinamoje transporto priemonėje;

15.5. numatyti papildomas fizinės saugos užtikrinimo priemonės, kurios būtų naudojamos gresiančio pavojaus atveju.

16. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, kuris yra I–III pavojingumo kategorijų šaltinių gavėjas, sutartu laiku negavęs numatyto pristatyti krovinio su šaltiniais, privalo kreiptis į licencijos ar laikinojo leidimo turėtoją, kuris atsakingas už šių šaltinių vežimą, ir išsiaiškinti vėlavimo priežastis. Negavęs informacijos apie krovinio su šaltiniais vėlavimą ir jo priežastis, privalo informuoti licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiąją instituciją apie galimą šaltinių kontrolės praradimą.

17. Siekiant įvertinti bendrą fizinės saugos sistemos efektyvumą ir įsitikinti, kad naudojamų fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybė yra pakankama, turi būti atliktas fizinės saugos sistemos pažeidžiamumo vertinimas pagal Taisyklių 2 priedą ir parengta ataskaita su vertinimo išvadomis. Pažeidžiamumo vertinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kartą per 5 metus. Pirmą kartą atlikus fizinės saugos sistemos pažeidžiamumo vertinimą parengta ataskaita su vertinimo išvadomis turi būti pateikta licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiai institucijai.

18. Pasikeitus veiklos turint licenciją ar laikinąjį leidimą sąlygoms, susijusioms su fizinės saugos užtikrinimu, privalo būti atliktas pakartotinis fizinės saugos sistemos pažeidžiamumo vertinimas pagal Taisyklių 17 punktą.

IV. PAPILDOMI I PAVOJINGUMO KATEGORIJOS ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

19. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojai privalo:

19.1. numatyti ir įgyvendinti priemones, užkertančias kelią atsitiktiniam ar neteisėtam patekimui prie šaltinių, jo pametimui, sugadinimui, vagystei, sabotazui, neteisėtam panaudojimui ir perdavimui licencijos ar laikinojo leidimo neturintiems Asmenims;

19.2. įvykus atsitiktiniam ar neteisėtam patekimui prie šaltinių, jų vagystei, bandymui patekti prie šaltinių, užtikrinti, kad apmokyti ir ginkluoti apsaugos pajėgų funkcijas vykdančys asmenys nedelsdami atvyks į įvykio vietą;

19.3. užtikrinti, jog šaltiniai būtų sumontuoti taip, kad būtų kiek įmanoma sunkiau juos pavogti ir tam reikėtų daug laiko, o tuo atveju suveikus neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo įrangai spėtų sureaguoti apsaugos pajėgų funkcijas vykdančys asmenys (darbuotojai ir (ar) saugos tarnyba);

19.4. be administracinių priemonių, papildomai naudoti ne mažiau kaip du fizinius barjerus;

19.5. naudoti bent dvi darbuotojų patekimo prie šaltinių kontrolės ir nustatymo priemones, iš kurių viena turi būti darbuotojų tapatybės nustatymo įrenginys;

19.6. kasdien atlikti šaltinių fizinę kontrolę ir apie tai daryti atitinkamus įrašus laisvos formos žurnale;

19.7. užtikrinti, kad vežant I pavojingumo kategorijos šaltinius transporto priemonės vairuotojas būtų lydymas apsaugos pajėgų funkcijas vykdančio asmens ir būtų vykdomas šaltinių judėjimo stebėjimas.

V. PAPILDOMI II IR III PAVOJINGUMO KATEGORIJŲ ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

20. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo:

20.1. numatyti ir įgyvendinti priemones, mažinančias atsitiktinio ar neteisėto patekimo prie šaltinių, jų pametimo, sugadinimo, vagystės, sabotazo, neteisėto panaudojimo ir perdavimo licencijos ar laikinojo leidimo neturintiems Asmenims tikimybę;

20.2. įvykus atsitiktiniam ar neteisėtam patekimui prie šaltinių, jų vagystei, bandymui patekti prie šaltinių, užtikrinti, kad apsaugos pajėgų funkcijas vykdančys asmenys (darbuotojai

ar saugos tarnyba) nedelsdami reaguotų;

20.3. be administracinių priemonių, papildomai naudoti ne mažiau kaip du fizinius barjerus;

20.4. naudoti bent vieną darbuotojų patekimo prie šaltinių kontrolės ir tapatybės nustatymo priemonę;

20.5. šaltinių fizinę kontrolę atlikti kas savaitę ir apie tai daryti atitinkamus įrašus laisvos formos žurnale;

20.6. užtikrinti, kad vežant II pavojingumo kategorijos šaltinius transporto priemonės vairuotojas būtų lydimas apsaugos pajėgų funkcijas vykdančio asmens (darbuotojo ir (ar) saugos tarnybos atstovo).

VI. IV PAVOJINGUMO KATEGORIJOS ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

21. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo:

21.1. numatyti ir įgyvendinti priemones, mažinančias atsitiktinio ar neteisėto patekimo prie šaltinių, jo pametimo, sugadinimo, vagystės, sabotažo, neteisėto panaudojimo ir perdavimo licencijos ar laikinojo leidimo neturintiems Asmenims tikimybę;

21.2. naudoti neteisėto patekimo ar bandymo patekti prie šaltinių aptikimo įrenginius;

21.3. nustačius šaltinių dingimo ar sabotažo faktą, nedelsiant informuoti licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančiąją instituciją ir kitas valstybės institucijas pagal kompetenciją bei taikyti radiologinių incidentų ir avarijų prevencijos ir padarinių likvidavimo plane numatytas priemones;

21.4. šaltinių fizinę kontrolę atlikti kas mėnesį, apie tai daryti atitinkamus įrašus laisvos formos žurnale;

21.5. be administracinių priemonių, papildomai šaltinius apsaugoti bent vienu fiziniu barjeru;

21.6. naudoti bent vieną darbuotojų patekimo prie šaltinių kontrolės ir tapatybės nustatymo priemonę;

21.7. su šaltiniais leisti dirbti tik tokią teisę turintiems darbuotojams;

21.8. saugoti šaltinius rakinamose ir pritvirtintose saugojimo talpyklose arba įrenginiuose, kuriuose sumontuoti šaltiniai, kontroliuoti patekimą į saugyklą.

VII. V PAVOJINGUMO KATEGORIJOS ŠALTINIŲ FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

22. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas privalo:

22.1. saugoti šaltinius, kaip ir kitas gamybos priemones, įrangą ir prietaisus;

22.2. šaltinių fizinę kontrolę atlikti kartą per metus, apie tai daryti atitinkamus įrašus laisvos formos žurnale;

22.3. su šaltiniais leisti dirbti tik tokią teisę turintiems darbuotojams.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Taisyklių reikalavimų vykdymo valstybinę radiacinės saugos priežiūrą vykdo licenciją ar laikinąjį leidimą išduodančioji institucija.

24. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas už Taisyklių reikalavimų vykdymą atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-904](#), 2012-09-26, Žin., 2012, Nr. 114-5786 (2012-10-02), i. k. 1122250ISA000V-904

Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos
taisyklių
1 priedas

ADMINISTRACINIŲ IR TECHNINIŲ PRIEMONIŲ SANTRAUKA

Fizinės saugos sistemos funkcija	Fizinės saugos užtikrinimo priemonės, taikomos I pavojingumo kategorijos šaltiniams	Fizinės saugos užtikrinimo priemonės, taikomos II–III pavojingumo kategorijų šaltiniams	Fizinės saugos užtikrinimo priemonės, taikomos IV pavojingumo kategorijos šaltiniams	Fizinės saugos užtikrinimo priemonės, taikomos V pavojingumo kategorijos šaltiniams
Aptikimas	Elektroninės neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo sistemos ir (ar) nuolatinis patalpų, kuriose naudojami ar saugomi šaltiniai, bei jų prieigų stebėjimas		Elektroninės neteisėto patekimo prie šaltinių aptikimo sistemos ir (ar) periodinis patalpų, kuriose naudojami ar saugomi šaltiniai, bei jų prieigų stebėjimas	Kartą per metus vykdoma šaltinių fizinė kontrolė
	Elektroninės šaltinių vagystės nustatymo sistemos ir (ar) nuolatinis patalpų, kuriose naudojami ar saugomi šaltiniai, stebėjimas		–	
	Signalizacijos suveikimo įvertinimas, naudojant vaizdo stebėjimo įrangą ar atliekant vizualinį patikrinimą		Signalizacijos suveikimo įvertinimas, atliekant vizualinį patikrinimą	
	Informacijos perdavimas apsaugos pajėgų funkcijas vykdančioms asmenims (darbuotojams, saugos tarnybai ir (ar) policijai), naudojant greitas ir patikimas ryšio priemones (pavyzdžiui: telefoną, mob. telefoną, radijo stotį ir kt.)		–	
	Kasdien vykdoma šaltinių fizinė kontrolė	Kas savaitę vykdoma šaltinių fizinė kontrolė	Kas mėnesį vykdoma šaltinių fizinė kontrolė	
Užlaikymas	Du fiziniai barjerai (sienos, rakinamos durys, grotos ir kt.), galintys sutrukdyti įvykdyti vagystę ar sabotажą, kol atvyks apsaugos pajėgų funkcijas vykdančias asmenys (darbuotojai ir (ar) saugos tarnyba)	Du fiziniai barjerai (sienos, rakinamos durys, grotos ir kt.)	Vienas fizinis barjeras arba nuolatinė licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojų priežiūra	–
Reagavimas	Įrenginiai ir procedūros, užtikrinančios apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų, saugos tarnybos ir (ar) policijos) reagavimą ir atvykimą į įvykio vietą nedelsiant. Užtikrinti, kad reaguotų apmokytą ir ginkluotą apsaugos pajėgų funkcijas vykdančių asmenų (darbuotojų, saugos tarnybos ir (ar) policijos) grupė, galinti užkirsti kelią šaltinių vagystei ar sabotажui	Įrenginiai ir procedūros, užtikrinančios greitą informacijos perdavimą apsaugos pajėgų funkcijas vykdančioms asmenims (darbuotojams, saugos tarnybai ir (ar) policijai)	Procedūros, kuriose numatyti reagavimo į šaltinių vagystę, pametimą, sabotажą veiksmai	–

Fizinės saugos valdymas	Naudoti dvi darbuotojų patekimo prie šaltinių kontrolės ir tapatybės nustatymo priemonės, iš kurių viena turi būti darbuotojų tapatybės nustatymo įrenginys (pavyzdžiui: elektroninio rakto (kortelės) ir kodo naudojimas, biometrinių įrenginių ir kodo naudojimas, rakto ir kodo naudojimas)	Naudoti vieną darbuotojų patekimo prie šaltinių kontrolės ir tapatybės nustatymo priemonę (pavyzdžiui: raktas ir raktų išdavimo kontrolė, darbuotojų tapatybės nustatymo įrenginys, vizualinis darbuotojo atpažinimas prieš leidžiant patekti prie šaltinių)		Saugoti šaltinius, kaip ir kitas gamybos priemones, įrangą ir prietaisus
	Asmenų, atsakingų už I–III pavojingumo kategorijų šaltinių fizinę saugą, ir darbuotojų, vežančių I–III pavojingumo kategorijų šaltinius, tinkamumo patikrinimas			
	Fizinės saugos aprašo rengimas			
	Fizinės saugos aprašo duomenų apsauga			
	Reagavimo į neteisėtą patekimą prie šaltinių, jų vagystę, sabotažą bei neteisėto šaltinių panaudojimo atvejus tvarkos nustatymas			
	Informavimo apie neteisėtą patekimą prie šaltinių, jų vagystę, sabotažą bei neteisėto šaltinių panaudojimo atvejus tvarkos nustatymas			
Su šaltiniais leisti dirbti tik tokią teisę turintiems darbuotojams				

Priedo pakeitimai:

Nr. [V-904](#), 2012-09-26, Žin., 2012, Nr. 114-5786 (2012-10-02), i. k. 1122250ISAK000V-904

FIZINĖS SAUGOS SISTEMOS PAŽEIDŽIAMUMO VERTINIMAS

1. Fizinės saugos sistemos pažeidžiamumo vertinimas apima šiuos elementus:
  - 1.1. šaltinių, įskaitant ir panaudotų šaltinių, sąrašo, kuriame būtų registruojama išsami informacija apie licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo turimus šaltinius, jų pavojingumo kategorijas, fizinę formą, saugojimo ar naudojimo vietą, sudarymą;
  - 1.2. padarinių, galinčių susidaryti dėl šaltinių vagystės ir neteisėto jų panaudojimo ar sabotažo šaltinių saugojimo (naudojimo) vietoje, nustatymą;
  - 1.3. grėsmių nustatymą atsižvelgiant į galimą grėsmę iš vidaus ar neteisėtus kitų žmonių veiksmus bei, jeigu yra nustatyta, numatomą grėsmę;
  - 1.4. esančių fizinės saugos priemonių nustatymą ir fizinės saugos sistemos efektyvumo, apsaugant nuo nustatytų grėsmių (arba numatomos grėsmės), vertinimą;
  - 1.5. jeigu reikia, papildomų fizinės saugos priemonių, užtikrinančių priimtina fizinės saugos lygį, nustatymą.
2. Fizinės saugos sistemos pažeidžiamumo vertinimą gali atlikti tik tinkamų techninių žinių apie objektą, kuriame naudojami ir saugomi šaltiniai, bei apie įrengtas fizinės saugos priemones turintys licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo darbuotojai ir (ar) kitų įmonių, galinčių atlikti fizinės saugos sistemų vertinimą, specialistai.
3. Fizinės saugos sistemos efektyvumo vertinimas gali būti atliekamas ekspertinio vertinimo būdu.
4. Atliekant fizinės saugos sistemos efektyvumo vertinimą turi būti:
  - 4.1. nagrinėjami galimi patekimo prie šaltinių keliai, juose įrengtos techninės priemonės ir jų veikimo efektyvumas;
  - 4.2. nagrinėjamos administracinės priemonės, padedančios sumažinti grėsmę iš vidaus ir neteisėto patekimo prie šaltinių tikimybę.

Papildyta priedu:

Nr. [V-904](#), 2012-09-26, Žin., 2012, Nr. 114-5786 (2012-10-02), i. k. 1122250ISAK000V-904

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas
Nr. [V-904](#), 2012-09-26, Žin., 2012, Nr. 114-5786 (2012-10-02), i. k. 1122250ISAK000V-904
Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 7 d. įsakymo Nr. V-687 "Dėl Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių fizinės saugos taisyklių patvirtinimo" pakeitimo